Tản mạn phong thủy:

Mâm ngũ phẩm đầu năm

Thiên Đức

Người Việt Nam có một phong tục truyền thống tốt đẹp, đó là vào những ngày tết bất cứ gia đình nào dù giàu hay nghèo, ở vào tầng lớp xã hội nào cũng đều có chưng một mâm ngũ phNm trên bàn thờ. Nội dung mâm ngũ phNm thay đổi tùy theo mỗi vùng của đất nước. Ví dụ ở miền Bắc mâm ngũ phNm thường có 5 loại quả như chuối, bưởi, đào, hồng, quýt.

Mâm ngũ quả miền Bắc - Nguồn: Báo đất việt (1)

Thời gian Tết ở miền Trung rơi vào mùa đông nghiệt ngã, lại chịu nhiều bão lụt, cây trái đặc sản địa phương rất hiếm, thường nhập từ nơi khác, mâm ngũ quả gồm phần chủ lực là nải chuối xanh, sau đó tùy theo hoàn cảnh của mỗi gia chủ mà chưng thêm các loại đặc sản địa phương khác như cam, quýt, sung, dưa hấu, bưởi, sung, mãng cầu, thanh long... Do vậy mâm ngủ quả không có nét đặc trưng nhất định của địa phương

Mâm ngũ quả miền Trung - Nguồn: Phụ nữ (2)

Riêng miền Nam thời tiết nóng ấm quanh năm, nên trái cây đặc sản địa phương không thiếu thứ gì, lại thêm trái cây ngoại nhập dễ dàng nên mâm ngũ phNm rất đa dạng và phong phú. Nhiều người có cái thú chưng mâm ngũ phNm theo một ước nguyện riêng tư của mình.

Mâm ngũ quả miền Nam Cầu, dừa (vừa), đủ, xoài (xài), thơm (danh) Nguồn: Phật pháp (3)

Dưới cái nhìn phong thủy, màu sắc mâm ngũ phNm như trắng xanh, lục, đỏ vàng có ý nghĩa của vòng tương sinh khép kín biểu tượng cho may mắn như kim, thủy mộc hỏa thổ. Về mặt hiếu đạo, mâm ngũ phNm cúng bàn thờ tổ tiên biểu tượng cho tứ thân phụ mẫu bảo bọc cho gia đình gia chủ chính giữa ấm cúng đoàn viên. Về xướng danh theo tên gọi trái cây có thể nói lên ước vọng hạnh phúc thầm kín của gia chủ ví dụ như: Cầu, dừa, đủ, xài, thơm danh.

Mâm ngũ phNm xướng danh này được thông dụng lưu truyền tại miền Nam trong nhiều giới, thế nhưng mấy ai hiểu hết ý nghĩa của mâm ngũ phNm này để không trở thành nạn nhân theo lời cầu nguyện của chính mình?

Thật vậy, ước vọng "cầu vừa đủ xài thơm danh" là một ước vọng khó đạt thành. Thực tế, ít ai mong muốn ở trong hoàn cảnh này. Ý nghĩa mâm ngủ phNm này nói lên tâm tư thầm kín của những kẽ sĩ tiết tháo ngày xưa, hay tại miền Nam trước đây, do tình hình chiến tranh hay kinh tế lạm phát, cuộc sống kinh tế có phần chật vật, nhưng cá nhân kẽ sĩ vẫn cố gắng gìn giữ danh tiết không bị vẫn đục bởi đồng tiền. Mâm ngủ phNm của giới "an bần lạc đạo".

Ngày nay, đa số cán bộ công nhân viên nhà nước, mang danh kẽ sĩ dùng đồng tiền mua bằng cấp, mua ghế thì có thể nào chưng bày mâm quả phNm nay không? Những kẽ có quá nhiều tham vọng vượt trên tài năng tự có, làm sao thỏa mãn ước nguyện "cầu đủ xài", họ cần có bao nhiêu mới cho là đủ. Nếu chỉ đủ xài thì lấy tiền đâu chung chi cho cái ghế trong mỗi kỳ đại hội đảng? Những kẽ ăn cướp, tham nhũng trên xương máu của dân nghèo làm sao mà thơm danh được.

Đối với người làm kinh tế, sử dụng mâm ngủ phNm này lại càng tai hại, vì một cơ sở kinh tế mà "cầu đủ xài" thì chỉ có từ chết tới chết mà thôi. Vì chủ nhân chỉ mong đủ xài, công nhân chắc là chết đói. "Cầu vừa đủ xài" thì lấy tiền đâu lót tay cho quan tham hối lộ, bôi trơn chính quyền trong mọi dịch vụ kinh doanh? Cơ sở lập ra là mong phát triển mỗi ngày chứ không mong "vừa đủ xài".

Đối với giới bình dân không chức quyền, chạy gạo từng bửa, lời khấn nguyện đầu năm "cầu vừa đủ xài" rất thích hợp, và an phận cho vị trí không may mắn của mình trong xã hội. Thế nhưng giới bình dân làm gì có danh tiếng để được "thơm" tho. Do vậy trái thơm trong trường hợp này tự nó đã đổi thay ý nghĩa là mắc mứu hay gai góc. Mâm ngủ phNm trở thành: Ước nguyện "cầu dừa đủ xài" thật là một đoạn đường "gai góc" phải vượt qua. Nên thay đổi trái thơm bằng những trái sung, sẽ thích hợp hơn. Cầu dừa đủ xài sung sướng (hạnh phúc)

Cầu dừa đủ xài sung sướng - Nguồn: Yêu trái cây

Những người Hoa ở miền Nam, làm kinh tế, hiếm khi chưng mâm ngủ phNm "cầu, dừa đủ, xài, sung mãn". Mâm ngủ phNm thường được thay thế bằng 5 trái quýt. Trái quýt tiếng Hoa gọi là cách, kiết có ý nghĩa may mắn. Quýt lớn gọi là tài cách tức là đại kiết. Vì thế mâm ngủ quả này còn được gọi là "ngủ đại kiết". Năm trái quýt biểu tượng cho năm điều may mắn theo lời khấn nguyện:

- Đại kiết về tiền tài
- Đại kiết về hạnh phúc gia đình, con cái
- Đại kiết về quan hệ xã hội
- Đại kiết về sức khỏe dồi dào, không bịnh hoạn, sống lâu.
- Đại kiết về công việc làm ăn suôn sẻ, không nạn tai

"Ngủ đại kiết" - Nguồn: Thiên Đức

Một mâm ngũ phNm thật là giản đơn nhưng lại trọn vẹn ước mơ trong cuộc đời.

Ngoài ra còn có một mâm quả phNm đầy tham vọng về loại xướng danh đó là:

Cầu, dừa, đủ, xài, thơm (danh), sung (sướng), đại kiết, đại lợi (quýt) - Nguồn: Báo đất Việt (5)

Đây là một mâm quả phNm nhiều tham vọng trong cuộc đời. Thế nhưng mấy ai đạt được, vì nội dung của nó không còn mang ý nghĩa mâm ngủ phNm nữa mà là thất phNm. Trong chữ thất còn có ý nghĩa là mất. Con người không ai có thể gom tất cả mọi điều hạnh phúc trong xã hội đem về cho riêng mình cả. Và chính trong mâm thất phNm này cũng tiềm Nn một sự mâu thuẫn nội tại đó là : "cầu vừa đủ xài" làm sao có thể có "đại kiết đại lợi" (quýt) được?

Ngoài ước vọng tiền tài kể trên, mâm ngủ phNm cũng có thể nói lên ước vọng hạnh phúc của con người. Trong một buổi nhậu cuối năm, bàn về mâm ngủ phNm, hai người bạn trẻ trong nước là Vũ Trọng Quang và nhà thơ Phạm Phương Lan (6) đã có sáng kiến đưa ra hai mâm ngủ phNm nhằm nói lên ước vọng hạnh phúc của riêng mình như là:

Măn, vú (sữa), vải (giải), sầu (riêng)
Nguồn: Vũ Trọng Quang (6)

Măn, chuối, vải (giải), sầu (riêng)
Nguồn: Nữ sĩ Phạm Phương Lan (6)

Rất tiếc hai bạn trẻ này đã gói gọn ý nghĩa mâm quả phNm trong phạm vi một cuộc phiếm bàn hơn là thật sự giải quyết một nhu cầu hạnh phúc thực tế đó là "sầu riêng" của cuộc sống lứa đôi. Vì thế mâm quả phNm đã không hoàn mỹ, chưa thể trở thành một hình tượng của ước mơ hạnh phúc đời người qua hai khuyết điểm như sau:

1) Măn vú hay măn chuối để giải sầu mà không nói rõ trạng thái của vú hay chuối thì làm sao giải sầu được. Giả dụ như vú lép (lãnh cảm), hay chuối héo (trên bảo dưới không nghe) lúc nào cũng chỉ 6 giờ thì chẳng những không giải được sầu, mà sầu lại càng trở nên sầu. Sầu không còn là "sầu riêng" mà đã trở thành "sầu chung" của gia đình. Đây chính là ước vọng hạnh phúc lứa đôi, một nhu cầu thực tế đời thường, cần phải quan tâm.

2) Mâm ngủ phNm chỉ có 4 thứ là tứ phNm. Người hoa gọi tứ là xi. Xi có nghĩa là chết tức là mâm phNm vật chết hay héo mòn. Làm sao có được may mắn trong ước mơ hạnh phúc.

Nên chăng các bạn thêm vào những trái sung cho đủ ngủ phNm. Ước vọng hạnh phúc gia đình sẽ là: Măn, vú, giải, sầu, sung (sướng) hay măn vú sung (sức/độ) giải được sầu. Măn, chuối ... cũng vậy.

Phải không các bạn?